wezen, waarom zijn eigen voorslag om deze personen volgens Art. XII verlof te geven tot een anderen staat des levens over te gaan met behoud van den naam en de eere van een Dienaar des Woords, nog veel verder ons van de wijs zou brengen. De Synode heeft terecht uitgesproken, dat wie naar Art. XII ontslag uit den Kerkedienst vraagt, om tot een anderen staat des levens over te gaan, die naam en eere niet behouden kan. Eigenlijk behoorde deze zaak in een afzonderlijk artikel in onze Kerkenorde geregeld te worden. Maar zoolang dit niet geschied is, zal men zich wel noodgedwongen met emeriteering naar Art. XIII moeten behelpen, omdat alleen in dat Art. van het emeritaat gesproken wordt.

De Classen, die geroepen worden, om over deze zaak te beslissen, weten dus nu, wat de Synode gewild heeft. Een predikant, die verzoekt naar Art. XII tot een anderen staat des levens over te gaan, spreekt daarmede zelf uit, dat hij zijn ambt wenscht te verlaten en kan de bevoegdheid aan het ambt verbonden niet behouden. En evenzoo kan er geen sprake van wezen, dat hij dan teruggezet wordt in de rij der candidaten of de bevoedheid ontvangt om een stichtelijk woord voor de gemeente te spreken. Het behoud van den titel en de rechten aan het predikantsambt verbonden, is alleen dan geoorloofd, wanneer zulk een predikant overgaat tot een dienst ten behoeve van de Kerken in 't gemeen, — d.w.z. wanneer hij geroepen wordt tot het ambt van professor in de Theologie — of tot een geestelijken arbeid, die met de prediking in 't nauwste verband staat, zooals de geestelijke verzorgers aan stichtingen. Andere uitzonderingen heeft de Generale Synode niet veroorloofd.

Gelijk wel van zelf spreekt, heeft dit besluit geen terugwerkende kracht, zoodat degenen, die vóór dit besluit reeds, zij het dan ook op onjuiste wijze, het emeritaat hebben verkregen, dit niet zullen verliezen. De onbillijkheid, die daarin ligt, dat de eene Classis dit emeritaat wel verleende, de andere niet, kan de Synode niet verhelpen. Daarom kon ze ook niet aan het verzoek voldoen van Prof. Van Schelven, hoe hoog ze zijn persoon en gaven ook waardeert, om hem den titel van predikant te laten behouden. Al erkende ze, dat in deze zoo ongelijke behandeling voor hem iets »krenkends« school, ze kon toch niet, waar zij als haar overtuiging uitsprak, dat alleen aan Hoogleeraren in de Theologie deze bevoegdheid om 't Woord te bedienen kon geschonken worden, voor hem een uitzondering maken. Ze zou daarmede haar eigen standpunt verloochend hebben. Dit standpunt nu is zeer streng. Maar we gelooven, dat de Synode wijs deed met zoo strak de teugels aan te halen. Had de Synode de deur op een kier laten staan, dan zouden de Kerken weer tot dezelfde misstanden zijn teruggekeerd, waartegen de Synode wilde opkomen. En ook hier geldt, dat zachte geneesmeesters de wonden niet verbeteren, maar verergeren.

Dr. H. H. K.

Kootwijks Scholen

In hartelijken dank ontvangen van den heer G. L. W. te IJmuiden, *f* 2.50; van den heer L. van L. te Herwijnen, *f* 5.

Ds. J. H. Houtzagers, Voorzitter.

Arnhem, Velperweg 88.
Giro Nummer 31724.

Leestafel.

1. Dr. T. Hoekstra, Gereformeerde prediking. Uitgevers-Maatschappij E. J. Bosch Jbzn., Baarn.

»Nu onze preeken tegenwoordig van onderscheidene zijden zoowel naar inhoud als naar vorm becritiseerd worden, scheen het gewenscht na te gaan, aan welke vereischten *Gereformeerde* prediking behoort te voldoen."

Aldus Prof. Hoekstra, die te Kampen, aan de Theologische School onzer Kerken, o. m. ook de homiletiek of de preekkunst doceert. Resultaat van het nagaan dier vereischten biedt hij in dit boek van bijkans 100 bladzijden, hetwelk hij, met al te groote bescheidenheid, 'n »brochure" noemt.

Kritiek is zelf 'n kunst, al wordt ze vaak wat licht beoefend; iets wat met name geldt van heo, die, zonder van preek-kunst ook maar eenige notie te hebben, zich de vrijheid veroorloven als rechters 'n preek voor hun vierschaar te dagen. Daarbij gaat het dan vaak even vermakelijk toe als wanneer bezoekers van 'n schilderijen-tentoonstelling, die met de schilderkunst even slecht overweg kunnen als 'n matroos met een velocipède, hun oordeel ten beste geven.

Kritiseeren is beoordeelen en daartoe zijn »normen" of richtsnoeren noodig, waaraan hetgeen beoordeeld wordt behoort te beantwoorden en de kennis van die normen is niet alleen noodig bij kunst-beoefening, maar ook bij kunstgenieting.

Zoo voor het een als het ander heeft Dr. Hoekstra met het publiceeren van dit zijn boek een nuttig werk gedaan.

* * *

En hij bezit de daarvoor noodige kwaliteiten.

Als homileet van professie, vertrouwd met de predikkunde of de theorie van de preekkunst, is hij, ook als prediker, een van de meest gelukkige beoefenaars dier kunst. Onverdacht gereformeerd Theoloog, is hij, in cultureelen zin, 'n modern mensch. En door de gelukkige combinatie van de vakken, die hij aan onze Theologische School doceert, is hij ook vertrouwd geraakt met vakken, die wel buiten het gebied der Theologie liggen, maar er toch niet in kunnen gemist.

'n Niet geringe charme heeft dit boek van Prof. Hoekstra dan ook voor mij, doordien,— om nu maar bij één dier, er wel buiten-liggende maar toch onmisbare vakken te blijven, de psychologie of de zielkunde, — hij er 'n psychologie in voordraagt waarin ik mij goed vinden kan.

'n Psychologie, want gelijk er Philos ophieën zijn, zoo zijn er ook Psychologieën.

Ik kan op de Psychologie van Hoekstra niet te ver ingaan, maar moet toch even naar voren brengen wat hij, naar aanleiding van het begrip »bevindelijk« op p. 52 schrijft. Onderscheidend de niet te scheiden functies van kennen, gevoelen en streven, schrijft hij daar, naar ook ik het zie, terecht: »Acten als geloof, vreugde in God, begeeren naar Gods gemeenschap, zijn geen acten van de functies (of vermogens) maar van den mensch, van de persoonlijkheid, van het ik. Al *domineert* bij een acte ook een bepaalde functie, de andere functies zijn op dat moment niet inhoudloos of werkeloos«. Hiermede toch toont ook Hoekstra af te zijn van die Psychologie, volgens welke het »ik« rustig zit te kijken wanneer de drie »vermogens« hun kunsten vertoonen.

* * *

De drie hier boven genoemde qualiteiten van den auteur komen uit in dit zijn boek.

Het gaat bepaaldelijk over *Gereformeerde* prediking; gereformeerde prediking, die zich aansluit bij de cultuur van onzen tijd; gereformeerde prediking, met psychologisch moment als inslag.

Aanleiding tot het opstellen van dit geschrift was voor Prof. Hoekstra, naar ik reeds mededeelde, het tegenwoordig becritiseeren van onze, d.i. van de in onze gereformeerde kerken gehouden preeken.

Nu valt er met wie van 'n *gereformeerde* prediking niet gediend willen wezen, doordat ze zelf nog-niet of ook niet-meer gereformeerd zijn, op dit stuk niet te praten. De beoordeeling onzer prediking door zulk een hoorder zal een veroordeeling blijven, niet anders dan de beoordeeling van 'n Rembrandt-schilderij door 'n Cubist of die van 'n Shakespeare-drama door 'n dweper met Cats.

On- en anti-gereformeerden zullen, na lezing van dit boek, naar aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid hun oordeel over onze prediking niet herzien.

Anders staat het echter met die onzer kerkleden, welke, zonder op de hoogte van de preekkunst te zijn, onze gereformeerde prediking becritiseeren.

Die kunnen er uit leeren welke, de normen zijn waarnaar hier te beoordeelen is en de lezing van dit boek zal hùn dan ook deugd doen. Dan, die lezing kan dit ook nog in ander opzicht.

Op p. 18 schrijft Hoekstra, »dat de critiek (op onze preeken) in vele gevallen uit een verkeerden hoek komt en ongegrond is". »Maar, dat we gegronde bezwaren, indien eenigszins mogelijk, moeten wegnemen" En daarop volgt dan: »Ook in de prediking moeten we, staande op den hechten bodem van de Gereformeerde confessie, toonen in den goeden zin des woords kinderen van onzen tijd te zijn, we moeten preeken naar de behoeften en nooden van de menschen onzer dagen." Ook dit is zeker een vereischte van *gereformeerde* prediking, en bij zijn nagaan aan welke deze prediking heeft te voldoen, is ook dit door Dr. Hoekstra niet overzien.

Den weg, door hem bij dit »nagaan« gevolgd, teekent hij ons aldus: »Deze vereischten worden gevonden, wanneer men uitgaat van de lijnen, die onze Geretormeerde Vaderen in hun handboeken hebben getrokken, en tegelijk rekening houdt met de ontwikkeling, die het Gereformeerde leven sinds de XVIIde eeuw ten onzent heeft doorgemaakt«.

Getrouw aan deze methode worden dan in Gereformeerde prediking, na 'n Inleiding, achtereenvolgens besproken: het wezen van de prediking, de verklaring, de toepassing, de tekstkeuze, de beste preekmethode, taal en voordracht.

* * *

Het boek dient zich niet aan als een Gereformeerde Homilitiek. Het bevat echter de verblijdende mededeeling, dat de auteur hoopt over eenigen tijd zijn Homiletiek te kunnen uitgeven.

Inmiddels zullen zich niet alleen onze kerkleden in het algemeen, maar in het bijzonder, die onder hen, welke de preekkunst beoefenen of straks zullen beoefenen en ik denk hier aan onze Studenten, goed doen het zich aan te schaffen.

Ik zelf ken er zoo groote waarde aan toe, dat ik, als de gelukkige bezitter, het zuinig zal bewaren; het 'n plaats geven op mijn schrijftafel; en, als ik weer eens 'n preek ga maken, niet verzuimen zal het te raadplegen.

Zelfkritiek toch is zelfplicht ook voor den prediker.

2. Dr. J. C. de Moor, Rekenschap voor God, W. ten Have, Amsterdam 1920.

Dit is de preek waarmee Dr. de Moor den 13en October j.l., afscheid nam, als dienaar des Woords, van de gereformeerde kerk van Amsterdam.

Het trof gelukkig, dat onder de vele ons ter beoordeeling gezonden publicaties mij deze preek van de Moor tegelijk met het zooeven besproken boek van Hoekstra in handen viel. De lezing toch van het laatste heeft mij de beoordeeling van de eerste verlicht. Het bekende woord, afkomstig van den Franschen blijspel-dichter Destouches: »De kritiek is makkelijk en de kunst is moeilijk", is, ik weet het bij ondervinding, een woord van toch maar betrekkelijke juistheid. Kritiek, en vooral kritiek op preeken, valt mij althans lang niet makkelijk. Komt waarschijnlijk doordat ik maar al te zeer weet, hoe moeilijk de beoefening van de preekkunst is. Maar nu door dat boek van Hoekstra mijn kennis van de preek-techniek weer zoo pas opgefrischt is, zet ik mij niet zonder moed tot de beoordeeling van deze preek van De Moor.

* * *

Al is deze preek geen gewone, maar »'n gelegenheidspreek", ik kan het niet anders zien dan dat zij aan de normen, die Hoekstra voor gereformeerde prediking stelt, ten volle beantwoordt; en dat zoo naar inhoud als vorm.

Deze preek toch is naar haar inhoud, wat een gereformeerde preek naar haar wezen behoort te zijn: verkondiging van Gods Woord. De verklaring getuigt van nauwgezette en bezonnen exegetische studie en de toepassing, waarin het psychologische moment tot zijn recht komt, houdt voldoende rekening met het peil van ontwikkeling, waarop het gereformeerde leven in onzen tijd staat. De tekstkeuze: Jeremia 17 : 16: *Ik heb toch niet aangedrongen, meer dan een herder achter U (betaamde); ook heb ik den doodelijken dag niet begeerd, Gij weet (het); wat uit mijne lippen is gegaan, is voor Uw aangezicht geweest,* — de keuze van dezen tekst is voor deze gelegenheid teekenend. De inhoud en daarmee de eenheid van dit Schriftwoord is zuiver weergegeven in het thema: Rekenschap voor God, en in de verdeeling komt, wat Hoekstra als eisch stelt, »het karakteristieke van het thema en dus van den tekst tot zijn recht". De dispositie toch, ontnomen aan het thema, is Rekenschap voor God:

I. aangaande het volgen van den oppersten Herder.

II. aangaande het zoeken van het heil der gemeente.

III. Aangaande het verkondigen van den vollen Raad Gods.

Bij de verbinding van de synthetische en analytische methoden zijn hier explicatie en applicatie op gelukkige wijze dooreengestrengeld.

Verklaring en Toepassing zijn, zooals Hoekstra schrijft, wat de oude Gereformeerden noemden, het *lichaam* van de predicatie, en daarvan is dan te onderscheiden de inleiding en het slot.

De Inleiding zou voor een gewone preek iets te lang zijn, maar bij een afscheidspreek kan het er mee door. Tusschen lichaam en slot ook hier toespraken, bij een afscheid- en intree-preek onmisbare invoegsels. Deze toespraken zijn van een voorbeeldige kortheid en soberheid.

Het is mij niet bekend of die toespraken door de verschillende functionarissen tot wie ze gericht werden, na afloop van de prediking, zijn beantwoord. In sommige onzer kerken schijnt dit laatste thans almeer een gebruik. Iets wat, naar mij voorkomt, minder navolgenswaardig is. Mij heugt nog, dat ik, in een kerk, waar men bij een intree-preek dezen usus ook volgde, toen de avonddienst er allerbedenkelijkst door gerekt werd, den prediker almeer vermoeid zag worden en de stichting, die ik van zijn preek had gehad, almeer bij mij wegdook onder het onlust-gevoel van hongerende zenuwen.

»In het slot van de preek,« schrijft Hoekstra, moet de hoofdgedachte van den tekst nog eenmaal in helder licht geplaatst,« en ook aan dien eisch is het slot van deze preek conform.

Dat het »taalgewaad«, om nog eens met Hoekstra te spreken, waarin het Woord van den avond van 13 October in Amsterdam's kerk tot de gemeente kwam, voornaam was zonder opzichtig te wezen, was, van een zoo fijn stilist als Dr. de Moor, evenmin anders te verwachten, dan dat hij, geschoold homileet en begaafd prediker als hij is, op dien avond, ook wat den inhoud betreft, anders zou prediken dan hij het deed in deze preek, die hier in druk vastgelegd voor mij ligt.

'n Preek voor de kerkleden van Amsterdam 'n dierbaar souvenir; bij die van Utrecht 'n groote verwachting-wekkende introductie; voor onze Theologanten een regulatief op het gebied van homiletische praktijk.

G.

Buitenland.

Duitschland. Wat zal de grondslag zijn van de Beiersche Ev. Luth. kerk?

Er wordt in Beieren een ontwerp voor een nieuwe kerkenordening druk besproken. In de inleiding komt de zinsnede voor: „ De Ev. Luth. kerk in Beieren staat op den onwankelbaren grondslag der H. Schrift en houdt zich in haar leven en leer aan de Ev. Luthersche belijdenis". In rechtzinnigekringen vraagt men: waarom is deze meer algemeene term gebruikt, in plaats van concreter van de „belijdenisschriften" te spreken? In een minder critieken tijd zou niemand iets daarachter zoeken. Maar men heeft van de modernen maar al te dikwijls gehoord, dat zij de „belijdenis" in den „geest van de belijdenis" veranderen, waardoor ieder van die belijdenis maken kan wat hij wil. De „positiven" zijn van oordeel, dat er vaste grondslagen noodig zijn, waarop het gebouw van de kerkenorden verrijzen kan. Er is bezorgdheid gekomen in de kringen van hen die aan de belijdenis der Ev. Luth. Kerk willen vasthouden. Het schijnt dat het kerkbestuur in Beieren modernen en rechtzinnigen in één kerkverband saam wil houden. Vele, vooral jongere, predikanten toonen zich daarom geneigd de landskerk te verlaten.

Ook de „Gemeinschaften" bereiden zich in stilte voor op alle eventualiteiten. De predikant Eichhorn, leider der Beiersche Gemeinschaffen, schreef naar aanleiding van het stichten van een groot vereenigingshuis: „Waartoe eigenlijk een vereenigingshuis, zal iemand vragen? Wij denken aan de komende tijden. De Staatskerk heeft opgehouden te bestaan. In hare plaats komt nu eene vrije lands- of volkskerk.... Daar in dezen nieuwen bouw ook de loochenaars van de verzoenende kracht van Jezus bloed en van zijn Godheid als rechthebbende bestanddeelen mede opgenomen worden, ofschoon de oude belijdenis toch ook nog verder gelden zal, zoo is de vraag, of deze bouw zich wel als houdbaar toonen zal. Het was te voren al een moeilijke toestand, dat onze landskerk gegrond was op de belijdenis en toch de openbare loochenaars dier belijdenis hun gang liet gaan. Nu de macht van den staat niet meer als een ijzeren band om het kerkwezen geslagen is, is het de vraag of het gebouw niet uiteen zal vallen.... In elk geval is het goed, wanneer wij er nu reeds mede rekenen, dat wij op zekeren dag genoodzaakt zullen worden, ons zelfstandig als kerkverband in te richten".

Opmerkelijk is het, dat de zich noemende vrijzinnigen verleden jaar den eisch lieten hooren, dat alle richtingen in de kerk gelijk recht zouden hebben en dat daarom de grondslag der belijdenis moest veranderd worden. Maar in den laatsten tijd lieten zij zich niet hooren. Zou het niet zijn omdat zij meenen, dat zij den »geest" der belijdenis kunnen stellen voor de belijdenis der kerk, en dat zij aldus die belijdenis naar hun believen kunnen kneden?

Er zijn ook »positieven" die meenen, dat vrijzinnige predikanten bereid zullen zijn voor de belijdenis te buigen, ten minste geen haar wedersprekende leer zullen voordragen. Zulke predikanten zou men kunnen dragen. Doch wij meenen, dat wanneer het in Beieren dien kant uitgaat, de rechtzinnigen en ook de Gemeinschaften zich van de landskerk zullen losmaken. Een vrije kerk, die geen belijdende kerk is, kan op den duur ook niet bestaan, en wij verwonderen er ons over dat vele kerkelijke leiders dat niet schijnen in te zien. Maar al te veel wordt er uitgezien naar een kerkstaat, die niet veel anders is dan een voortzetting der oude landskerk toen zij onder het patronaat van den heer des lands stond. Dat men op den duur de belijdende elementen uit de landskerk zal verliezen, die zich als vrije belijdende kerken zullen organiseeren, wordt niet ingezien. De Gemeinschaften zouden kunnen ontbonden worden als de belijders des Heeren kloek de handen, ineen sloegen om de landskerk te reorganiseeren op den ondubbelzinnigen grondslag der belijdenis.

Engeland. Voorstel der Lambethconferentie tot hereeniging der Engelsche kerk.

De bisschoppen der Anglicaansche kerk, die te Lambeth zijn vergaderd geweest om de vraag te bespreken, wat er te doen zijn zou om de kerk van Engeland weer tot eenheid te brengen, zijn tenslotte gekomen tot voorstellen aan de leden der vrije kerken. Deze komen hier op neer, dat de vrije kerken een deel kunnen worden van de vereenigde kerk, als zij aannemen dat de kerk door bisschoppen moet geregeerd worden, en als hare leeraars zich door een bisschop laten ordenen. Er wordt aan toegevoegd, dat de bisschoppen der Anglicaansche kerk wederkeerig genegd zijn onder zekeren vorm als zoodanig door de vrije kerken erkend te worden. Maar dat zij door deze vrije kerken opnieuw tot bisschoppen zouden moeten geordend worden, daarvan wordt niet gerept.

Nu is algemeen erkend, dat volgens de Anglicanen de ordening door een bisschop een mededeeling is van een bijzondere genade, die niet medegedeeld wordt als men op andere manier bevestigd werd tot den dienst des Woords. Kan men nu eischen dat dienaren des Woords, die een van de vrije kerken dienen, te kennen geven dat zij te voren eigenlijk nooit recht gehad hebben om het Woord en de Sacramenten te bedienen, en dat zij dit moeten ontvangen door middel van ordening door een bisschop der Anglicaansche kerk?

Toch heeft de conferentie, te Lambeth gehouden, iets goeds opgeleverd. Zij heeft erkend, dat de christelijke kerken, die niet tot de Anglicaansche kerk in betrekking staan, kerken zijn, deel uitmakende van het lichaam van Christus. Dit is iets gewonnen.

De Lambethconferentie stelde een Encyclical letter (rondgaand schrijven) op, waarin de volgende goede woorden gevonden worden:

„In deze oproeping dringen wij er bij al het christenvolk op aan, te trachten te komen tot vereeniging; om te komen tot een nieuw gezichtspunt: te zien op de werkelijkheid gelijk zij in God is. De eenheid die wij zoeken, bestaat. Zij is in God, Die de volmaakte eenheid is, één God en Vader, één Heere, één Geest, Die leven aan het ééne lichaam geeft. Nog eens, het eene lichaam bestaat. Het behoeft niet gemaakt te worden, het kan niet opnieuw gemaakt worden, het moet organisch en zichtbaar worden. Nogmaals, de gemeenschap van het eene lichaam van Christus bestaat. Het is het werk van God en niet van menschen. Wij hebben het alleen te ontdekken, en zijn werkzaamheden vrij te maken".

Dat de bisschoppen hierbij meer het oog hebben op de kerk als organisme, dan op de kerk als instituut is duidelijk.

Afrika. Zij kunnen het werk niet overnemen!

Volgens een bericht in *Aufw.* No. 137 uit Bethel mag de Duitsche zendeling Bokermann, de stichter van Lutindi in Oost-Afrika, op het station aldaar blijven, terwijl een ander Duitsch zendeling, die aan den Oost Afrikaanschen veldtocht deel nam, daarheen terugkeeren zal. Men heeft van Engelsche zijde erom verzocht, daar men niemand heeft, die den moeilijken arbeid onder de kranke negers overnemen kan. Men heeft in Duitsche zendingskringen er te voren op gewezen, dat de volken die het Duitsche zendingsterrein onder zich wilden verdeelen, niet over genoegzame krachten beschikken om dien arbeid te verrichten. Lutindi is daarvoor een voorbeeld. Gelukkig, zeggen wij, dat bij de Engelsche overheid politieke overwegingen door een gevoel van menschelijkheid op zijde werden gedrongen.

Winckel.

N.-Amerika. Critiek op de Voorwaartsbeweging in de Geref. Kerk.

Over het algemeen wordt erkend dat in het opgezette plan voor een „Voorwaartsche beweging" veel gevonden wordt, dat tot dank stemt. Maar dit verhindert niet dat ook de vrees uitgesproken wordt, dat bij zulk een breed opgezette actie het geestelijk element licht op den achtergrond treedt, om de uitwendige dingen, die wel noodig zijn, maar slechts in de tweede plaats komen, naar voren te brengen. Zoo vreest men, dat het saambrengen van een som van bijna elf millioen dollars aanleiding geven zal tot menschenverheffing. Andere spreken uit, dat in de geschriften die van de beweging uitgaan, veel te weinig van zonde en boete gesproken wordt. Weder anderen hebben er bezwaar in, dat men door middel van een veelvertakte organisatie datgene op mechanische wijze wil tot stand brengen, wat alleen door den Heiligen Geest door het Woord kan gewerkt worden; de komst van Gods Koningkrijk hangt toch niet af van bijeenbrengen van geld. Ook kerkeraden en classen lieten bedenkingen hooren.

Onze bedenking tegen deze beweging is, dat de Generale Synode van Altona wel haar in het leven riep, doch dat hare uitvoering niet in handen der kerkelijke vergaderingen, maar in die van commissies gesteld werd De hoofdgedachte: in dezen zoo ernstigen tijd, moet de kerk des Heeren, vooral de Geref. kerk, zich aangrijpen tot het vervullen van de schier onafzienbare taak, die op hare hand gelegd is, heeft echter onze volle sympathie. Mocht dit door alle Kerken des Heeren in de oude en in de nieuwe wereld verstaan worden.

Officieele Gerichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons:

Het 40-jarig jubileum is weer voorbij.

Het waren heerlijke dagen.

Dank zij de activiteit van het Locaal-Comité Amsterdam liep alles geregeld en door de hartelijke wijze waarop de studenten de voorstanders der Vrije Universiteit heeft ontvangen, zal de 19e October voor velen een aangename herinnering achterlaten.

Wat was het gezellig en aangenaam 's middags in Bellevue.

De beminnaars der Vrije Universiteit in vroolijke stemming bijeen. De studenten hebben er slag van om hun gasten te ontvangen.

En 's avonds.

Het bezoek aan den bidstond was veel grooter dan in jaren 't geval was.

Wij wennen aan de voorrechten die God ons schenkt, en denken er niet genoeg aan, dat het genade-gaven zijn.

Daarom zijn de herinneringsdagen, vooral als het feestdagen zijn, zoo noodig en zoo nuttig.

Aan Ds. Kuijper de dank voor zijn kostelijk ernstig woord. Niet ieder is het gegeven om in weinig woorden veel te zeggen. Daarom werd het 's avonds wat laat, niettegenstaande de bidstond spoedig was afgeloopen.

Wat een heerlijk gezicht.

Het was vol in Bellevue, maar alles liep geregeld.

Het was wat, om in korten tijd ruim 400 menschen plaats te geven, te meer omdat men niet wist of er 40 of 400 aan het gezellig samenzijn zouden deelnemen.

Maar de orde-commissarissen waren op hun post en binnen 10 minuten was de geheele schare geplaatst en kon een kop thee aangeboden, en was het aan Ds. Ferwerda om de vergadering te openen.

Zijn echt gezellig woord bracht een goede stemming in de vergadering. Ds. Rullmann heeft — hoe kon het anders — de wording der Vrije Universiteit uitvoerig behandeld.

Om nog eens na te lezen.

De geschiedenis vóór en na de oprichting der Vrije Universiteit in zoo rijk en helaas.... zoo onbekend.

Er is zoo ontzaglijk veel gebeurd in de laatste 50 jaar, en waar Ds. Rullmann de 50 jaren vóór de laatste 50 jaar behandelde, was het niet te verwonderen dat zijn keurige toespraak meer leerzaam dan gezellig was.

Toch werd er met groote aandacht geluisterd en menigmaal hartelijke instemming betuigd.

Men zag Groen, Mackay, Elout en anderen, aan Bilderdijk's — in den letterlijken zin des woords — voeten zitten.

Er was geen plaats genoeg voor de studenten, dus moesten zij zich zonder stoelen of tafels behelpen. Dat was het begin van een Vrije Universiteit.

Straks, moge het spoedig zijn, hooren wij het begin van *de* Vrije Universiteit.

Dat is noodig.

Het was zeer juist van den grijzen voorzitter van het Lokaal-Comité opgemerkt.

Wij moeten weer, althans in onze gedachten, terug naar de oorzaken waarom een Vrije Universiteit werd opgericht. Wie weet hoe het dan duidelijk zou worden, dat onze tegenstanders nog beter kennen het gevaar dat hun dreigt van een Universiteit op Gods Woord gegrond, dan ze door de voorstanders wordt gewaardeerd.

't Is waar, maar niet goed, dat de Vrije Universiteit niet zou zijn opgericht, zoo men aan de openbare Universiteiten maar van »onze mannen" had benoemd.

Hoewel mannen als Groen en Da Costa, als Kuyper en Rutgers recht hadden om voor een hoogleeraarsbenoeming in aanmerking te komen, kunnen wij niet dankbaar genoeg zijn dat deze benoemingen nooit zijn geschied.

Men kent de kracht niet van den invloed der »omgeving"; kwade samensprekingen bederven goede zeden.

Het kost zooveel zelfverloochening ook ja juist voor den hoogleeraar, om voortdurend en overal zich te buigen voor het Woord.

Zelfs de Vrije Universiteit loopt gevaar.

Daarom waren de dagen zoo goed, omdat er daardoor weer inniger verband kwam tusschen de voorstanders der Vereeniging en hare Stichting.

Men lette op art. 15 van de instructie voor correspondenten en leden van het Lokaal-Comité:

»Eenmaal 's jaars, zoo na mogelijk bij den Stichtingsdag van de Vrije Universiteit, wordt de zaak van het Christelijk Hooger Onderwijs in den gebede aan den Heere opgedragen, in wiens Naam ook voor deze Vereeniging alle hulpe staat".

Deputaten voor de Correspondentie met de Hooge Overheid brengen ter kennis van de kerken, dat bij schrijven van Z.Ex. den Minister van Justitie, d.d. 22 October 1920, bericht is ingekomen dat de Gereformeerde kerk van Veenhuizen, gemeente Norg, geconstitueerd is als: „de Gereformeerde kerk van Veenhuizen, gemeente Norg."

Op de lijst van de Gereformeerde kerken is deze kerk geplaatst onder No. 932.

Namens Deputaten,
H. Bouwman, secr.

Kort Verslag van de Vergadering der Classis Barendrecht op 1 Sept. 1920.

De praeses der roepende kerk van IJsselmonde opent de vergadering. Nadat gezongen, gelezen en gebeden is, blijkt uit de credentialen o.m. dat de predikanten Van Hoven en Nieborg niet ter vergadering zullen komen, terwijl de kerken van Barendrecht, Bolnes, Heinenoord, Klaaswaal, Rijsoord en Westmaas een instructie hebben. Het Moderamen constitueert zich aldus: Ds. Idema praeses, Ds. van Uik scriba en Ds. v. Schaik assessor; de notulen der vorige vergadering worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

Onder de ingekomen stukken bevinden zich bezwaarschriften van br. L. v. V. te W. en van br. G. S. te H., welke bezwaarschriften in den loop der vergadering behandeld worden. Ook is ingekomen een antwoord van broeder Uittenbogaard over de indertijd besproken ouderlingenconferentie.

Naar aanleiding van het laatste worden de kerken der classis opgewekt, voor 1 Oct. 1920 aan bedoelden broeder Uittenbogaart, wiens adres is te Slikkerveer Willemstraat 19, mede te deelen, of zij met zulk een conferentie sympathiseeren; en zoo ja, hoeveel ouderlingen er dan bij een eventueele samenkomst gezonden zullen worden.

Vervolgens wordt rapport uitgebracht door Ds. v. d. Kamp over de in Juni gehouden Partic. Syn., terwijl Ds. v. Schaik enkele mededeelingen doet over de kas voor hulpbehoevende studenten. In aansluiting aan de vorige vergadering doet Ds. Goote enkele mededeelingen over de tucht op doopleden, waarbij der classis met nadruk in herinnering wordt gebracht een besluit van 3 Maart 1909, aldus luidende:

„De classis spreekt de wenschelijkheid uit, „dat de kerkeraad bij de behandeling van doop„leden, die ongeregeld wandelen, het advies der „classis inwinne, alsvorens hen niet meer te „beschouwen als leden der kerk".

Inzake de gemengde huwelijken wordt, op voorstel van de kerk van Barendrecht, de volgende classicale regeling getroffen:

Wanneer bij den kerkeraad inkomt een aanvrage tot kerkelijke bevestiging van een huwelijk, waarbij één der partijen niet behoort tot een Geref. kerk, zal de kerkeraad of de daartoe door den kerkeraad aangewezen commissie hem of haar die niet behoort tot de Geref. kerken, afvragen

1o. Of hij (zij) de Heilige Schriften des Ouden en des Nieuwen Testaments erkent als het Woord van God, en dies als den eenigen regel voor geloof en wandel;

2o. Of hij (zij) instemt met den inhoud van het huwelijksformulier, zooals dat in de Geref. kerken gebruikelijk is, en bereid is, de vragen daarvan bevestigend te beantwoorden;

3o. Of hij (zij) belooft, zoolang hij (zij) zich niet tot de Geref. kerken voegt, den kerkeraad der Geref. kerk van hunne woonplaats geenerlei hindernis in den weg te zullen leggen in het opzicht houden over de leden van het gezin, die tot zijn kerkgemeenschap behooren;

4o. Of hij (zij) belooft, de andere partij geenerlei hindernis in den weg te zullen leggen in het wandelen in overeenstemming met de Gereformeerde belijdenis;

5o. Of hij (zij) belooft, indien uit het huwelijk kinderen mochten geboren worden, niet te zullen tegenwerken, dat deze in de Gereformeerde kerk worden gedoopt en opgevoed.

Indien het antwoord op deze vragen, naar het oordeel van den kerkeraad, niet ten volle bevredigend is, gaat deze niet tot de kerkelijke bevestiging van het huwelijk over. Voorts zal de kerkeraad zich moeten vergewissen aangaande het goed zedelijk gedrag van de partij, die niet tot de Gereformeerde kerk behoort; en, afgezien van de afzonderlijke gevallen, in het algemeen hebben te wijzen op de gevaren, aan gemengde huwelijken verbonden; de ouders op te wekken, nauwkeurig toe te zien op de verkeerslag huuner kinderen; en in prediking en catechisatie ernstig te waarschuwen tegen de gemengde huwelijken.

Ondertusschen werden hiermede reeds behandeld de instructies van Barendrecht, Heinenoord, Klaaswaal en Westmaas. Boines ontvangt advies in een tuchtzaak, en verklaart zich voldoende ingelicht; terwijl Rijsoord toestemming erlangt, tot afsnijding van enkele doopleden over te gaan.

De volgende deputaten werden aangewezen:
voor kerkvisitatie eil. IJsselmonde: Ds. R. v. d. Kamp en Ds. H. Koffijberg (secundus: Ds. S. Idema).

Voor kerkvisitatie Hoeksche Waard: Ds. C Gooté en Ds. P. E. van Schaik (secundus: Ds. E. Zwiers).
voor hulpbeh. studenten: Ds. P. E. v. Schaik (secundus: Ds. R. v. d. Kamp).
voor quaestor art. 11 en 13: Ds. C. Goote (secundus: br. G. A. Diepenhorst).
voor quaestor classicale onkosten: br. G. A. Diepenhorst (secundus: Ds. C. Goote).
voor regeling van vacature-beurten: Ds. P. v. Hoven en Ds. P. E. v. Schaik.
voor examina: Ds. D. J. Couvée, Ds. S. Idema en Ds. V. K. Kuijvenhoven.
voor zending onder Heidenen en Mohammedanen: Ds. C. Goote en Ds. P. v. Hoven (sec. Ds. E. J. v. Voorst).
Voor Jodenzending: Ds. E. J. v. Voorst.
Voor Rijn-Pruisen en Westfalen: Ds. D. J. Couvée
voor evangelisatie: Ds. C. Goote, Ds. S. Idema en Ds. V. K. Kuijvenhoven.
voor N.-Brabant en Limburg: Ds. R. v. d. Kamp.
voor het Archief: de kerk van Barendrecht.

Nadat de vacaturebeurten geregeld zijn, wordt de rondvraag art. 41 D.K.O. aan de orde gesteld: Strijen ontvangt advies maake een drietal doopleden. De kerk van Zuid-Beijerland wordt aangewezen als roepende kerk voor de volgende vergadering, welke gehouden zal worden den 1en Woensdag in December om 11 uur. De korte notulen worden gelezen: de assessor gaat voor in dankzegging; de praeses sluit de vergadering.

Op last der classis,
P. E. v. SCHAIK, h.t. assessor.

Ingezonden Stukken.

Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.

Geachte Redactie!

Als lezer van *De Heraut* neem ik de vrijheid me tot U te wenden met een beleefd doch dringend verzoek.

Door de Commissie van Zendelingen der Ned. Zend. Vereen. zijn op West-Java een 5-tal Holl.-Chin. en Holl.-Inl. scholen opgericht. De meeste dier scholen voorzien in een behoefte en hebben een grooten toeloop van leerlingen. Telkens moeten echter kinderen afgewezen, wegens gebrek aan personeel. Waar bovengenoemde Commissie niet vraagt naar kerkelijke gezindte (van de 5 hoofden zijn 3 lid der Gref. Kerk n.l. de heeren Hoekstra te Bandoeng, Bijleveld te Garoet en ondergct.) daar zou ik U beleefd willen verzoeken ook in Uw blad een enkel woord van aanbeveling te schrijven voor het dienstnemen bij onze Vereeniging. Eventueele sollicitanten kunnen zich wenden tot den WelEerw. Heer Ds Lindenborn, Westzeedijk 345 Rotterdam, bij wien ook nadere inlichtingen zijn te verkrijgen.

Meerder personeel is dringend noodig, te voor de bestaande en te voor de nog te openen scholen. Gaarne hadden we, dat U ons in dezen hielp, door aan ons verzoek te voldoen.

U bij voorbaat dankend, met de meeste hoogachting Uw dw.

A. J. COUMON.
Hoofd H. Ch. Zendingsschool,
Indramajoe.

Kerknieuws.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Krommenie, H. Moolhuijzen, cand. Rotterdam. — Driewegen-Borssele, H. Brouwer, Westerbork. — Bunschoten-Spakenburg (A), B. A. Knoppers, Almelo. — Amsterdam en Arnhem, G. R. Kuijper, Haarlem. — Stadskanaal, H. de Bruijn, Nieuwendijk. — Wolvega, P. Hekman, Gorredijk. — Drachtstercompagnie, G. A. Langhout, Gaastmeer.

AANGENOMEN: Vorden, C. A. van Nood, Lopik.

BEDANKT: Meeden, D. Drenth, Leimuiden. — Niezijl, O. Boerama, Koudum. — Zalk, J. Dekker Hzn., Ambt-Vollenhove (A).

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Geertruidenberg (toez.), J. C. Wissing, Vught. — Zuidwolde (Dr.), L. Plette, Culemborg. — Kralingen, K. J. v. d. Berg, Ermelo. — Hedrecht, Joh. IJzerman, Geervliet. — Gouda, F. G. Hospers, Feyenoord. — O. en N. Wetering, W. W. Siddré, Nederhorst den Berg. — Warns, J. G. Keij, Varik. — Makkum en Kornwerd, J. v. d. Vlugt, Nieuw-Stadskanaal. — Balk, A. Altena, Schoonebeek. — Overzand-Driewegen, W. M. A. Kalkman, Nieuwerkerk a/d IJsel. — Kockengen (U), J. J. Timmer, Montfoort. — Hekendorp, C. Verhagen, em. pred. Apeldoorn. — Vierlingsbeek, H. A. Boeser, Stevensweert. — Kolham, Th. H. Tonsbeek, Bourtange. — Kimswerd, A. Veldkamp, Dongjum. — Den Hoorn (Texel), Jac. Poort, Vlieland.

AANGENOMEN: De Vuursche (bij Baarn), J. H. Gunning E.Bzn., Hoogeveen. — Gent (België), J. J. H. Visch, Maria Hoorebeke. — Zeerijp, A. de Vries, Appelscha. — Kamperland, G. de Wijk, Zoutelande. — Oldemarkt, R. Gaastra, hulppr. te Dedemsvaart.

BEDANKT: Olsterwijk, A. Weeder, Koog a/d Zaan. — Lent (bij Nijmegen), B. C. Verhagen, Angeren. — 's Gravemoer (N.-B.), J. H. Gunning E Bzn., Hoogeveen. — Waarder (bij Woerden), T. Lekkerkerker, IJselmuiden. — Lutten a/d Dedemsvaart, Joh. IJzerman, Geervliet. — Elspeet en Oud-Alblas, P. Kruijt, Staphorst. — Delft, C. B. Holland, Kampen. — Zuid-Zijpe, H. Buiskool, Helder. — Zuid-Beijerland en Zwammerdam, Johs. Stehouwer, Broek op Langendijk. — Purmerland c.a., E. Reeser, cand. Den Haag. — Oterleek, F. W. Boers, Graft. — Benthuizen, A. Dekker, Hoevelaken. — Geertruidenberg, J. C. Wissing, Vught. — Voorburg, Dr. Th. L. Haitjema, Apeldoorn. — Noord-Zijpe, J. Nijenhuis Ockhuijzen, Winkel.

Advertentiën

Dankbetuiging.

Voor de vele en innige bewijzen van deelneming ondervonden tijdens de ziekte, en bij het overlijden van onzen geliefden Echtgenoot, en Vader, Behuwd- en Grootvader,
STEFFEN H. ELGERSMA,
betuigen wij onzen hartelijken dank.
Wed. S. H. ELGERSMA—LIJKLAMA A NIJKHOLT,
en familie.
Goenca, 20 October 1920.

De Gee & Grosheide
Accountants
(Instituutsleden).
Singel 303 Keizersgracht 263
Tel. Noord 1233 Tel. Centrum 2615
„ Centrum 2981

TE KOOP voor meestbiedende, in losse *Herautnrs.*: **Van 's Heeren ordinantiën; Pro Rege** (2 art. onbreken) en **Van de Voleinding.**
A. C. VAN WINGERDEN, *Poortugaal.*

SIGAREN. SIGAREN.
overtuigt U, gij zijt tevreden.
Door geheel Nederland franco thuis, flinke, wit brandende, geurige sigaren. 100 fijne f 4.50, 200 - f 8.25. 100 zeer fijne f 6.25, 200 - f 11.75. Extra fijne 100 - f 7.50, 200 - f 14.25 Brieven van tevredenheid voorradig. Adres:
R. VEERMAN, Turfmarkt 54, Gouda.

ZIGTERMAN'S
Goedkoope Meubelwinkels
GRONINGEN, Oude Ebbingestr. 33
TELEFOON 1177.
ASSEN, Markt 14 Telefoon 269.

A. W. BRINK & Co.
COMMISSIONNAIRS IN EFFECTEN
HEERENGRACHT 146, AMSTERDAM.

Ieder Anti-Rev. die in deze ernstige dagen onze pers niet steunt of leest bevordert indirect de revolutie.

Besef dit en abonneert U op
„De Standaard"
Vraagt gratis proefnummers ter kennismaking, en wekt anderen daartoe op.
Bureaux:
N. Z. Voorburgwal 58-60, Amsterdam.

MEUBELEN
TAPIJTEN
GORDIJNEN
LINOLEUMS
Hasselman & Pander
LEIDEN. - Telef. 662.

NEDERLAND EN ORANJE
OFFICIEEL ORGAAN VAN DEN BOND VAN ANTIREVOL. PROPAGANDA-CLUBS IN NEDERLAND MET MEDEWERKING VAN „HET CENTRAAL COMITÉ".
Redactie:
Dr. E. J. BEUMER, *Utrecht.*
C. SMEENK, *Arnhem,*
W. VERSCHOOR, *Katwijk a/Zee.*
Prijs per jaargang f 1.—.
Verschijnt:
Iedere maand groot 16 pagina's.
Abonneert U!
UITGAVE N.V. DAGBLAD EN DRUKKERIJ DE STANDAARD
N.Z. VOORBURGWAL 58-60
:: AMSTERDAM. ::

Post Cheque en Girodienst.

Alle Rijkstelegraaf- en telefoonkantoren hebben eene postrekening. Alles wat een rekeninghouder aan die kantoren heeft in rekening te betalen, kan door middel van giro geschieden.
Neemt daarom eene postrekening.

De Groninger
Brandwaarborg-Maatschappij.
- HOOFDKANTOOR -
GRONINGEN, O. Boteringestraat 72
Speciale afdeeling voor H. H. Predikanten en Onderwijzers, voor Kerken en Scholen, alsmede voor Leden van „Patrimonium".

AVONDMAALSTELLEN IN ZILVER, VERZILVERD EN NIKKEL
T. FABERY DE JONGE.
FABRIEK VAN GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN, GOES

Sterke SCHOOLKOUSEN
Dames-kousen en Heeren-sokken.
Aanbevelend,
A. ZOMER,
Haarlem.

HET ADRES VOOR EEN DEGELIJKE EN TEVENS SIERLIJK AFGEWERKTE
SCHOEN
TEGEN EEN ZOO LAAG MOGELIJK GESTELDEN PRIJS IS:
Z. Roerdink - Ged. Zuiderdiep 6 - Groningen
t/o OOSTERSTRAAT
TELEFOONNUMMER 1836 -:- OPGERICHT 1867

Het adres voor eerste soort
BAGGELAAR- en FABRIEKSTURF is
Fa. JAGER, HOVING & DE GROOTH,
VERVENERS. -:- VEENDAM.

KERK EN SCHOOLBOUW
BOUWKUNDIG BUREAU
H. ONVLEE
ARCHITECT
EEMNESSERWEG 51
TEL: 241
BAARN

GRONINGER GOEDERENVERVOER
MEUBELTRANSPORT
GARDE MEUBLE
GRONINGEN Korreweg 28 Tel. 1307 — LEEUWARDEN Spoorstraat 16

Voor uitdeeling van Scheurkalenders
wordt door velen reeds jaren lang genomen de bekende
„Gezelle Meerburg's Christelijke Scheurkalender".
Deze kalender is geliefd bij oud en jong. Naast goede stichtelijke lectuur, geeft ze boeiende verhalen. Verder nog **Prijsraadsels voor de jeugd** en bovendien iedere maand een **aardig plaatje met leuke versjes** voor de kleinen.
De prijs bedraagt 95 Cents. Bij getallen **belangrijke** korting. Men vrage prijs met opgave van het benoodigde aantal aan de (5559)
UITGEVERSMAATSCHAPPIJ E. J. BOSCH Jbzn. TE BAARN.

DRUKKERIJ HOLLAND
AMSTERDAM
N.Z. VOORBURGWAL 58-60
DOE L HOUDEN
TELEFOON NOORD 2316 CENTRUM 635
Wij zijn ingericht voor:
Groote oplagen
....
DISSERTATIES
....
DAG-, WEEK- EN MAANDBLADEN
....
WAARDE-PAPIEREN EN KUNSTDRUKWERK
....
HANDELSDRUKWERK

KERKORGELS.
Ondergeteekenden, vertegenwoordigers voor Nederland, der
Fa. GEBR. ROHLFING, Osnabrück,
houden zich beleefd aanbevolen, tot het geven van alle inlichtingen. Op alle onderdeelen **10 jaar garantie.** Tingehalte naar verkiezing.
Prijzen belangrijk lager.
Betaling in Ned. geld; **nadat** alles is goedgekeurd in de kerk. Geleverd werk in verschillende plaatsen te zien.
HOLTMAN & LEEMHUIS, Zuidbroek.
Tevens 1e klas **HUISORGELS** voor lage prijzen. Wederverkoopers vraagt conditie's.

ONTHOUDERS-TEHUIS
van de Afd Rotterdam N. C. G. O. v.
OPPERT 149, nabij de Groote Kerk.
Opgericht 1898. Telefoon 13927.
Concierge: D. VAN OOSTEROM.
Uitstekende gelegenheid voor Scholen en Reisgezelschappen die Rotterdam bezoeken.
Ruim voorziene Leestafel.
Goede Consumptie.
Billijk en net Logies.
Lokalen voor vergaderingen beschikbaar tegen zeer matigen prijs.
Electrische verlichting.

Spoedreparatie van Electromotoren
GEBRS. GORDIJN
Amsterdam. Telef. 208 N.

Fabriek van Machinale Houtbewerking
:: „DE MARK". ::
JACQ. VAN GROENENDAEL
BREDA.
Alle Timmerwerken
speciaal in Eikenhout, Kerkbanken Kerkstoelen, Schoolbanken enz.

Het meest essentieele bij de aanschaffing van een **VRACHTWAGEN** is het
"SERVICE-SYSTEM"
Indien Uw Leverancier daar niet volledig aan kan voldoen, kan de aanschaffing van een **VRACHTWAGEN** oorzaak zijn van verlies aan tijd en daardoor van veel geld.
Vraagt inlichtingen omtrent ons "SERVICE-SYSTEM".
FIRMA GEBR. NEFKENS
FILIAAL AMSTERDAM.
26 JAC. OBRECHTSTRAAT. TELEPHOON: Z. 2507—Z. 9045.

„NATURA"
IS EN BLIJFT HET BESTE
GESMOLTEN RUNDVET
Vraagt alleen DIT MERK
GEBRs. SMILDE
HEERENVEEN - ROTTERDAM

Bijzonder voordeelige AANBIEDING.
Profiteert van deze gelegenheid en voorziet U thans van een degelijk fornuis
Gesloten fornuizen . . . vanaf f 22.50
Gegoten fornuizen . . . „ - 29.75
Emaille fornuizen . . . „ - 59.50
Verder groote sorteering emaille en zinken Keukengereri, Petroleumstellen, Gascomforen, enz.
MEYLINK & PIERON,
Prinsengracht 150 en 263, Amsterdam.

Solide en vertrouwdst adres voor
Landbouwwerktuigen
:: en Motoren is ::
TIMMERMAN & VERBEEK
ZIERIKZEE

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland
gevestigd te GRONINGEN. Bijkantoor te ZWOLLE.
De Bank geeft uit tot een beperkt bedrag:
6 % PANDBRIEVEN tegen 100 %,
in stukken van f 1000.- en f 500.-.
De Directie:
M. Brouwer. Mr. H. van der Vegte. F. J. Bolt.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributiën:
door Ds. W. Maan te Aiden f 103;
Door het Locaal Comité te Kralingen f 362.85; door den heer J. van Gumster te Kampen f 166.15; door den heer J. Sikkens te Winsum f 70.75; door den heer J. Meijer te Zijldijk f 155.50; door den heer J. W. Koning te Leiderdorp f 361.10; door den heer A. Roskam te Tinte f 64.75; door het Locaal Comité Rotterdam afr. 1919 f 116.36; door den heer W. Groen te Geldermalsen f 43.75; door den heer W. Sneep te Oldemarkt f 12.25; door den heer G. C. Dijkstra, te Heerenveen f 51.70; door den heer W. Graafhuis te Groningen 2e st. f 700; door den heer J. Bouwkamp uit Doezum f 13.50, uit Kornhorn f 9.12½; uit Grootegast f 24.75, uit Luitjegast f 26.12½, uit Sebaldeburen f 7, uit Stroobos f 30, samen f 110.50; door den heer D. Mulder te Hommerst f 37.15; door Ds N. H. Koers te Noordwijk a. Zee f 9.50; door het Loc. Com. Delfshaven f 131; door den heer H. Dam te Westerlee f 26.50; door den heer Jac. R. Lont te St. Anna Parochie f 26.75; per post ontvangen f 123; door Ds. A. M. van den Berg te Opperdoes f 18; door den heer A. C. G. f 15; door Ds. J. C Balhuizen te Sexbierum f 116.40; door den heer H W. ter Meulen te Gorssel f 19.25; door den heer L. de Goede te Stellendam f 42.50; door den heer Ds. W. van Wijngaarden uit Beek f 25, uit Nijmegen f 103.50, uit Hees f 4.25 samen f 132.75; door den heer H. Pasma te Franeker f 129.85; door den heer H Meijer uit Diexperlo f 1.25, uit Doetinchem f 47.25, uit Gendringen f 2.50; uit Halle f 1; uit Silvolde f 4.35; uit Zelhem f 9, samen f 65.35; door Ds. J. Voerman uit Hemelum f 38, uit Koudum f 47.95 uit Nijega f 3.10, uit Warns f 29.45, samen f 118.50; door den heer S. v. d. Boom te 's-Gravenzande f 12.40; door mej. A. v. d. Willik te Lisse f 41.40; door het Locaal Comité te Amsterdam 3e st. f 304.80.
Aan Collecten:
Voor de Theol. faculteit:
van de Ger. Kerk te N. Beets f 7.63, te Bergum f 18.71, te Boornbergum f 8.63, te Dookerbroek f 11.84½, te Drachten f 60.90, te Drachtster Comp. f 7.50, te Drogeham f 17.36, te Harkema Opeinde f 18.05, te Duurswoude f 6.47, te Gaastrip f 25.20½, te Opeinde f 30.11, te Oudega f 16.13 te Rottevalle f 14.35, te Snameer f 6, te Surhuizum f 14.49, te Ureterp f 12.58, te Bergentheim f 8.88, te Dalfsen f 17.52½ te Dedemsvaart f 39.42½, te Gramsbergen f 22.02, te Den Ham f 41.48, te Hardenberg f 37.17½ te Heemse f 27.67½, te De Krim f 29.28, te Lemelerveld f 6.48, te Lutten f 34.52, te Nieuwleuzen f 9.74½, te Amsterdam f 497.32 (halve coll.).

Feestgave 40-jarig bestaan.
Dames W. F. B. en H. E. B. te A. f 25, Ger. Kerk te Ter Aar f 5, te Scherpenzeel f 21, te Heinenoord f 22.04, te Helenaveen f 1.25, te Lexmond f 18.33½, te Fijnaart f 20.60, te Barneveld f 58, te Leidschendam f 12.11, te Holten f 39.25, te Grijpskerk f 28, te Hoogersmilde f 23.60, te Bennekom f 52.50, te Murmerwoude f 17.70, te Sneek f 180, te Duurswoude f 28.47, te Emmercompascum f 33.50, te Kolhorn f 4.50, te Zijldijk f 59.50, te 't Zandt f 3, te Leersum f 5, te Maarssen f 10.30, te Oppenhuizen f 3.50, te Nederhorst den Berg f 19.24, te Holwerd f 30, te Woerden f 59.16½, te De Krim f 22.50, te Ouddorp f 22.25, te Giessen-Nieuwkerk f 184.48, te Oostwold f 205.41, te Dinteloord f 17.72, te 's Graveland f 18.20, te Cubaard f 29, te Tienhoven f 2.50, door Ds. J. C. Goris f 10, J. v. A. te R. f 10, door den heer J. Sikkens te Winsum f 9.50, G. L. te IJ. f 10, door den heer J. W. Koning te Leiderdorp f 11.50, E. C. v. S. Jzn. te U. f 10, Gez. A. K. en M. J. te R. f 10, J. P. H. te A. f 5, Ger. Kerk Zeist f 53.80, Noordwijk a. Zee f 72.44, door den heer A. C. G. te A. f 102.50, van den heer P. A. B. te R. f 25, Ger. Kerk te Tholen f 11.80, te Berkel en Rodenrijs f 79.55, te Gerkesklooster B f 52.73, te Heer Hugowaard f 16.10.
Aan Schenkingen:
Collecten Bidstond te Amsterdam, f 281.23, gift uit Naarden, f 10, samen f 291.23; door den heer D. W. van Wijngaarden te Nijmegen, f 4.
Voor de Medische Faculteit:
(Contributiën).
Door het Loc. Com. te Kralingen, f 9.75; door den heer J. W. Koning te Leiderdorp, f 39.60; door den heer A. Roskam te Tinte, f 1; door den heer G. C. Dijkstra te Heerenveen, f 12.20; door Ds. A. M. van den Berg te Opperdoes, f 0.50; door den heer H. Pasma te Franeker, f 8.05; door den heer H. Hungeriok f 1; door den heer H. Meijer uit Doetinchem, f 11.35, uit Zelhem, f 2.10 samen f 13.85; door Ds. J. Voerman uit Koudum, f 7.80, uit Warns f 11.80 samen f 19.60; door het Locaal-Comité Delfshaven, f 7.50.
Schenkingen:
door den heer J. Sikkens te Winsum, f 2.50
Voor het Studenten Studiefonds
à deposito-ontvangen:
door Ds. U. Faber te Ee, f 10; van de hulpvereeniging te Utrecht, f 120; Ds. A. Boekenoogen te Apeldoorn (opbrengst busje van twee meisjes), f 40.25.
H. W. VAN MARLE Jr.,
Penningmeester.
Amsterdam, Keizersgracht 164.
Giro No. 6327

PIANO'S - ORGELS
In elk huis een PIANO of ORGEL.
Prachtige Orgels met 2 spel **f 300.**
Prachtige Piano's in Eiken of zwart vanaf **f 700.**
Levering desgewenscht op gemakkelijke betalingscondities vanaf **f 10** per maand tegen een billijke rente. Keuze uit meer dan 50 Instrumenten. Levering onder veeljarige garantie in
GANZEVOORTS PIANO- EN ORGELMAGAZIJN,
- - LEEUWARDEN, Nieuwestad 103. - -
Adres voor stemmen, schoonmaken, verruilen, repareeren van Piano's en Orgels.